

A grans trets, aquesta nova política defensiva apunta a protegir la sobirania i a ajudar al control dels recursos marins dels estats situats en les vies de comunicació entre Austràlia i els seus

aliats; controlant, per exemple, que les flotes pesqueres del Japó, Corea del Sud i l'URSS no capturin més peix del pactat ni es dediquin a activitats no pesqueres, com ara l'espionatge. □

REFERÈNDUM A NOVA CALEDÒNIA

La fi del poder kanak

Aquests dies s'ha celebrat a Nova Caledònia un referèndum per decidir la independència o la permanència dins l'Estat francès. La consulta ha estat tan ben «conduïda» pel govern de Chirac que fins i tot l'ONU s'hi ha manifestat en contra.

Jaume Bartrolí (Sydney)

El 13 de setembre ha estat la data escollida pel govern de centre-dreta francès de Jacques Chirac per celebrar el referèndum a Nova Caledònia sobre la independència o permanència dins de l'Estat francès d'aquest territori de l'Oceà Pacífic. El referèndum s'ha fet en contra de les recomanacions de les Nacions Unides i amb l'oposició i el boicot del Front d'Alliberament Nacional Kanak Socialista (FLNKS), representant de les aspiracions independentistes de la població melanèsia autòctona, els kanaks.

Els resultats estaven cantats des del primer dia. Els kanaks són actualment uns 62.000, això és, només un 43 per cent dels 145.000 habitants del territori. La resta són 54.000 europeus, 17.000 polinèsis immigrants de les altres colònies franceses al Pacífic i uns 5.000 asiàtics d'origen, oposats tots ells a la independència. El dret de vot en el referèndum s'ha donat a tothom que porti un mínim de tres anys resident al territori, una «concessió» de Chirac que ha deixat fora uns 6.000 nouvinguts, ja que anteriorment el vot dels immigrants era automàtic.

L'FLNKS reclamava que, seguint els principis de l'ONU, només el poble originari de l'illa, els kanaks, tenien dret a votar sobre l'autodeterminació o, com a molt, que el vot es fes extensible als que tinguessin un pare o mare nascut al territori o hi portessin vivint un mínim de 25 anys. Donada l'actual balança demogràfica, resultat de la política iniciada els anys seixanta per França d'impulsar la immigració (25.000 colons van arribar durant el

Chirac s'ha ben assegurat el control del país.

boom del níquel entre 1969 i 1976), es calcula que, perquè els independentistes guanyessin el referèndum, s'hauria de limitar el vot a un mínim de disset anys de residència. Els tres anys posats per Chirac asseguren, així, el sí a França i han portat els FLNKS a boicotejar el referèndum.

Chirac va desmantellant pas a pas la política contemporitzadora de l'anterior govern socialista i juga al «tot o res». En realitat, el referèndum és només un primer pas per assegurar la «solució definitiva» al problema neocaledoní, tot posant permanentment el poder polític i econòmic en mans dels colons blancs i confinant els kanaks a les reserves de la costa oriental i de les illes Loyauté, sense gaires recursos econòmics ni possibilitats de desenvolupament.

Aquesta política es va iniciar, de fet, abans del referèndum, amb la destrucció del programa de regionalització emprès per l'anterior govern. Aquell

programa preveia el camí cap a una independència en associació amb França, creant quatre regions: una entorn de Noumea, la capital, on els blancs conservarien certa autonomia, i unes altres tres de majoria kanak, on l'FLNKS aprendria a gestionar els governs i les finances locals, en preparació del moment que hagués de governar tota la Nova Caledònia. Però el govern Chirac ha buidat de recursos econòmics les regions, obligant-les a retallar els pressupostos en un 80 per cent, i ha cridat tots els quadres i el personal de l'administració civil, que els socialistes havien cedit a les regions. Els kanaks no tenen quadres: mostra del fracàs educatiu dels francesos és que entre 1967 i 1982 només 298 kanaks van acabar el batxillerat. A més, el govern francès ha tallat per la via de la pressió diplomàtica les negociacions dels governs regionals per aconseguir finançació internacional, i els bancs francesos han suspès els crèdits. Mancats de quadres tècnics i de diners, tots els programes de desenvolupament regionals s'han aturat.

El següent pas, després del referèndum, serà la ja debatuda reestructuració dels límits de les actuals regions, per aconseguir de crear-ne dues de majoria blanca amb la major part del territori i dels recursos econòmics, i limitar el poder dels kanaks a les dues més marginals i més pobres.

Així mateix, el govern francès ha suspès el pla d'ajut legal als kanaks per recobrar terres tribals perdudes, ha aixecat les prohibicions sobre la venda d'alcohol (l'alcoholisme és una plaga social entre la població melanèsia) i ha liberalitzat l'ús de les armes de caça, la qual cosa és, segons els independentistes, un intent d'encoratjar els incidents amb armes de foc.

Mentrestant, França ha augmentat fins a 6.000 les tropes, entre soldats, gendarmes i policies antiavalots, que manté al territori, això és, un per cada deu kanaks. I ha instal·lat en els deu últims mesos més de vint camps militars mòbils, de paracaigudistes acabats d'arribar del Líban i del Txad, en una política de «nomadització» militar que, segons l'FLNKS, és una repetició de la utilitzada a la guerra d'Algèria. Tots els camps s'han aixecat al costat de pobles considerats com bastions dels independentistes. Els militars diuen que estan en missió de pacificació per impedir els enfrontaments entre les dues comunitats, però els kanaks es queixen contínuament dels seus excessos, com les detencions il·legals i els registres sense permís. □